

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 c.
 Helyben házas korva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 c.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 c.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 hónap utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kátrátok visszatérítés
 vagy megőrsére nem vállalkozik.
 Hirdetéseket és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, május 25.

Törvényes erőszak.

A szabadelvű párt egy része nincs megelegetve Széll Kálmánnak politikájával, a melyet az obstructióval szemben követ.

Szó sincs róla. Mindenki óhajtáná, hogy a törvényen kívüli állapot — most már csakugyan állapot, négy hete tart — mielőbb megszűnjék. És mindenki elhiheti, hogy legőszintébben óhajtja ezt Széll Kálmán, kinek legnagyobb diadala lenne, ha huszonnégy óra alatt azt jelenthetné a királynak, hogy vége az obstructiónak, megszűnt a törvényen kívüli állapot.

És ha tudna rá alkalmas törvényes eszközt, fel is használná menten — meg lehet róla győződve mindenki.

De hát engedményeket nem eszközölhetvén ki most a koronától, okosabbat, alkalmasabbat nem tehet, mint türi a senkinek sem kedves állapotot s azon fáradozik, hogy minél kevesebb sérelmet szenvedjen az alkotmány.

Passiv resistenzia — ezt adta ki jelzőnek pártjában, mely csekély kivétellel helyesli és támogatja vezérét.

Feilitschék megkísérlettek egy kis lá-

zadás-félét ellene. A Bimbó-utcából vették e mozgalmat s úgy látszik Tisza István is támogatta. Ők erősebb ellenállást akartak kifejtetni az obstructió ellen. Klotürre, párhuzamos ülésekre s más eftélékre gondoltak. De Széll a sarkára állott s a lázadás viharai elsimultak Feilitsch vezeklésével.

Most a főrendiházból indult meg hasonló mozgalom.

Esterházy János gróf interpellálta meg ma a kormányt ez ügyben. Ő is kevesli a passiv resistenciát s e helyett erőszakos eszközökkel, de törvényes uton óhajtáná megtörni az obstructiót.

Méltán kiáltotta közbe Egernek nagynevű érseke: Törvény és erőszak!

Fából vaskarika. Erőszak nem lehet sohasem törvényes. Pillanatnyi sikert talán tudna felmutatni az erőszak, de gyökeresen nem gyógyíthatná a helyzetet. A ki Deák hagyományaira hivatkozik, a ki a jog, törvény és igazság uralmát proklamálta, az nem tévedhet ilyen utra.

Széll nem is vállalkozott rá. A főrendek sem biztatták — Esterházy magában maradt indítványával. Széll itt is kijelentette, hogy megmarad eddigi irányelve mellett, míg a többség mellette marad.

A többség úgy látszik kitart vezére

mellett, de még mindig nem látjuk a jeleket, hogy javulna a helyzet.

Pedig erre lenne már szükség.

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, május 25.

Elnök: Csáky Albin gróf.

Az irományok előterjesztése után

Elnök: Jelenti, hogy a napirend első tárgya a kvótabizottság megválasztása. Mielőtt azonban ezt elvégeznék, gróf Esterházy János interpellációja következik a miniszterelnökhöz az ex-lex ügyében. (Halljuk! Halljuk!)

Az ex-lex a főrendiházban.

Esterházy János gróf: Méltóságos főrendek! Felszólalásomnak oka az, hogy az obstructió által teremtett helyzetről óhajtók megemlékezni. (Halljuk!) A fennálló állapotok gátolják a gazdasági kérdések megoldását és e helyzetnél fogva gyengül gazdasági és politikai helyzetünk is. A fokozatos emberi haladást gátolják azok, akik ezt a helyzetet teremtették.

Mily politikát proklamált a kormány az obstructió ellen? A passiv resistenzia politikáját, melyet a kormány a miniszterelnök ur szavai szerint akár három évig is képes folytatni. A kormány t. i. azt hiszi, hogy ily módon az ellenzék belátva az obstructió által okozandó károkat, vagy feladja ellentállását, vagy erkölcsileg tökéletesen lejárva, létalapját elvesztve, mintegy politikai harikirit követvén el, közelebből meg nem határozható módon mintegy elillan, semmivé válik.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy hazugság.

Irta: Alfonz Watzlawik.

No édes, most aludj. A nyugalom jót tesz majd neked és meglátod, tizennégy nap múlva semmi bajod.

Az asszony jól betakargatta a láztól didergő beteget, aztán kezével lágyan megsimogatta égő homlokát, mintha úgy akarná a jövőt álmodni odavarázsolni azokra az álomtalan szemekre.

Esteledett, a lemező nap sugarai ferdén hullottak a nyitott ablakon át az ágyra s megvilágították a beteg sovány, beesett, szenvedő arcát. A fiatal asszony ott állott a beteg ágyánál s arcára kiült a bánat és a gond kétségbeesése. Hosszan nézte a beteget, aztán sóhajtvá elfordult, hogy elrejtse feltörő könnyeit.

A beteg nem aludt, de behunyta szemét, hogy felesége legalább egy pillanatra lepihenjen a nagy bőrkáros székbe, amelyben már négy hete virraszt éjjel-nappal, türelmesen és biztatja őt a gyógyulással.

Pedig a beteg tudja, hogy ezuttal nincs számára gyógyulás. Erzi, tudja, hogy ez a vég;

és mégis olyan borzasztó neki ez a gondolat. Nem azért, mintha az életen valami nagy vágyakozással vagy szeretettel csüggné — ahogyan nagyon is keveset nyújtott neki. Mikor más ember még a gyermekkor gondtalan boldogságát élvezi, ő már kint küzdött a mindennapi egy falat kenyérért az élet forgatagában. S azóta sem volt egyébben része, csak a rabszolgai mindennapos robotolásban.

Az egyetlen fényes napsugár, amely életének szürke, ködös homályába eljutott, ő volt: az asszony. Nem is tudja már, hogy miként történt. Látta valahol és egyetlen egyszer tekintett bele nagy kérdő szeméibe és az az egy tekintet mondta meg neki, hogy szeretni fogja egész életén át.

Mennyit küzdöttek, mennyit dolgoztak, hogy egymáséi lehessenek!

Aztán megjött a lakodalom napja. Nem volt nagy disztrakoma, nem voltak vendégek és ők mégis boldogok voltak.

Egymást kézenfogva, kacagva, enyelegve járták be a kis lakást szobáról-szobára. Megcsodáltak minden apróságot, az egyszerű butorzatot, az ő keserves munka árán szerzett kincseiket.

Ez volt az ő nászutazásuk.

Es melléjük szegődött élettársul a boldogság.

Néha, néha azonban a legisztább égbolt felett is felhőbe borulhat a láthatár.

Az ő életüknek is megvoltak a maga apró félreértései.

Egyszer az asszonynak egy ifjúkori barát-nője került a házhoz. Asszony volt. Elvált asszony és szép. Eleinte csak ritkábban jött, később azonban mind gyakrabban. Es ezek a látogatások boldogtalanságot hoztak a házastársak közé. Az asszony féltékenykedett. De ez a szomorúság sem tartott sokáig, a férfi maga küldte el a szép asszonyt. Es az asszony boldog volt, hogy egyedül maradhatott az urával, akit a földön egyedül szeretett.

Két esztendő telt el csöndes, odaadó boldogságban. Egyszerre azonban a férfi beteg lett. Egy régi betegség jelei mutatkoztak rajta, amit pedig már régen legyőzöttnek hitt.

Erezte a bajt, de nem akarta maga felett elhatalmasodni engedni. Küzdött ellene. A láz emésztve rombolt benne, a szemei félelmes belső tüztől csillogtak, de a viselkedésén nem látszott meg a halálos kór hatalma. Elfogulatlanul enyelgett, tréfálódzott az asszonynyal, járt rendesen a dolgai után és úgy tett, mintha semmi baja sem volna. Pedig már végét járta az ereje. De nem akart meghalni. Elni akart az asszonya miatt. Kétségbeesett a felesége jövőjéért. Mi lesz az asszonynyal, ha ő itthagya

LAWN-TENNIS cipők, övek, angol fehér és színes mellények, esőkabátok a legnagyobb választékban kaphatók:

Róth M. utóda
 kalap- és uri-divat üzletében.

Színes és fehér **ingek** dus választékban és méret szerint is készíthetők. — Férfi-, női- és gyermek **czipők** kizárólag a legjobb hazai készítmény!

PANAMA-KALAPOK!

Miért kell ennek miniszterelnök a féltlenségét, mint arkánumot proklamálni, vagy nem megbízható a többsége?

Miért nem próbálja az ország ellen alkalmazott erőszakot erőszakos, de törvényes úton megtörni?

Samassa János érsek: Törvény és erőszak.

Esterházy János: A politikai öngyilkosság vádját nemcsak azok ellen emlegetjük, a kik a rendetlenséget szítják, de azok ellen is, akik a hatalommal a kezükben nem mernek erősek lenni, ezért kérdem a miniszterelnök urtól, vannak-e paktumszerű okok, melyek önt az energikusabb politikától visszatartják. Es ha nincsenek, szándékozik-e a többség akarátát sürgősen érvényesíteni.

Szell Kálmán: Azonnal felel az interpellációra. Az indokolás elítéli az ő politikáját, amit ha megérdemelne, már nem volna e helyen. A teendő egész serege áll előttünk, ez igaz. Az ország hitele, presztízse kétségen kívül szenved. Senki sem fájlalja ezt jobban, mint ő. Nem érdemelte meg a megvádolást azért, mert nem erőszakoskodik. Politikai multja tartja vissza ettől. Erőszakos, de törvényes eszközöket akar alkalmazni Esterházy gróf. Ha megmagyarázza, mi az erőszakos, de egyuttal törvényes eszköz, alkalmazni fogja, de addig az alkotmányunk, törvényeink értelmében jár el, míg a korona bizalma vele van. A paktumban nincs semmi olyasmi, ami kezét megkötö. Nem is lehet. A paktum nyilvánosságra lett hozva, semmi titkos pontja nem volt. Azt a vádat nem lehet ellene felhozni, hogy kiméli az ellenzék. Működésének irányt szabnak a házszabályok, amelyeket alkalmazni kell. Ezek keretében nincs más mód, hogy a vitát megroviditse. A mai házszabályok értelmében erőlyes ellentállás nem fejtethető ki. Kéri válaszában tudomásul vételét.

Esterházy János gróf: A választ nem veszi tudomásul, mert nem elégíti ki és nem nyújt reményt arra, hogy a helyzet orvosolható.

Elnök: Felteszi a kérdést: tudomásul veszik-e a főrendek a kormányelnök választát.

A többség a választ tudomásul veszi.

Ezután megválasztják a kvóta-bizottságot.

Elnök: Több tárgy nem lévén, az ülést a jegyzőkönyv hitelesítésével bezárja.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 25.

Elnök: Dániel Gábor.

Az irományok előterjesztése után következett a napirend:

a miniszterelnök jelentése

a törvényen kívüli állapot felett.

Nosz Gyula: Mindenekelőtt kijelenti, hogy a szabadelpvűpártból azért lépett ki, mert a miniszterelnök a passiv resistencia elvét mondotta ki, mely eltarthat hónapokig és ő nem akar a passiv resistencia terén maradni. (Eljenzés a balon és szélsőbalon.) A pártból való kilépésének egyedül politikai okai vannak. Nem hitte, hogy a kormány belemenjen a törvényen kívüli állapotba.

Ezek voltak okai kilépésének. (Eljenzés a szélsőbalon.) A katonai javaslatokat elfogadná, ha helyébe kellő garanciákat kapnának a nemzet javára. Híve a 67-es alapnak, de úgy látja, hogy a nemzet és dinasztia közötti viszony meg van billentve. A katonai javaslatokat nem szavazhatja meg, mert semmi ellenérték nem várható érte a nemzet javára. (Ugy van! a szélsőbalon.)

A jelenlegi törvényen kívüli állapotot nem tartja helyesnek és nem tartja veszedelmes precedensnek azt, ha a katonai javaslatok nyomán az ország részére engedményeket adnának. A miniszterelnök jelentését nem fogadja el, mert ennek alapján a kormány a törvénytelen ségek egész sorozatát követhetné el. E jelentésre közjogilag csak egy felelet lehetne: a kormányának vád alá helyezése.

Endrey Gyula: Ott is ülnek már a vádlottak padján.

Nosz Gyula: A kisebbség harcát és erőszakosságát csak akkor lehetne elítélni, ha rosszhiszemű volna az, amde ezt senki sem mondhatja róla, őt éppen ellenkezőleg, a nemzeti jogokért küzd. (Ugy van! a szélsőbalon.) Mindezekből levonta a konzekvenziát, meggyőződésére hallgatott és éppen ezért nem fogadhatja el a miniszterelnök jelentését sem. (Elénk helyeslés és eljenzés a szélsőbalon. A szónokot számosan üdvözlö.)

Beóthy Akos (a jobboldalhoz): Itt a példa uraim, kövessék!

Erdélyi Sándor: Köszönjük a tanácsot.

Barabás beszéde.

Barabás Béla: Jóleső érzéssel hallgatta az előtte szóló szavait, amely azt mutatja, hogy mégis akadnak a többség soraiban olyanok, akik hallgatnak lelkiismeretükre. A jelentést nemcsak tudomásul nem szabad venni, de még a Ház asztalára sem szabad annak kerülnie. (Ugy van! a szélsőbalon.) Odaát fenn hangoztatják a parlamentarizmus elvét. Hisz-e azt éppen maga a miniszterelnök nem respektálja. A miniszterelnöknek és a kormány többi tagjainak a kvóta-bizottság kiküldetése

ügyénél nem volt egy szava sem a vitánál.

Szell Kálmán . . . Nem úgy van!

Barabás Béla: A miniszterelnök nem vett részt a részletes vitában, csak annak bezárása után mondta el nézeteit, úgy, hogy arra már nem reflektálhatott senki. Ő maga is fel akart szólalni a kvóta-vitánál, de várta mindig, hogy a miniszterelnök, vagy a kormány valamelyik tagja szólaljon fel, hogy azután ő erre reflektálhasson. Miután ez akkor nem történt meg s a vitában nem vehetett részt, rövidesen most mondja el nézetét a kvótáról. A királynak döntése a kvótában határozottan alkotmányellenes. (Ugy van! a szélsőbalon.) Hosszan foglalkozik a kvóta küldöttségek működésével s kimutatja, miként kellene alkotmányos uton állapítani meg a kvótát.

A függetlenségi párt mindig a 67-es alap ellen küzdött, de a kormányzás könnyelműsége folytán most odajutottunk, hogy magának az ellenzéknek kell megvédeni a 67-es törvényeket a kormány és a többség téves magyarázása ellen. Szomorú állapotok uralkodnak most. Magát a törvényt ott nem respektálják, ahol leginkább kellene: a koronánál. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy a korona tényeiért a miniszterelnök és a kormány felelős, ne vonja hát be a vitába a korona személyét.

Barabás Béla: Elismeri, hogy a korona tetteiért a kormány felelős. Kérdőre is vonja a kormányt, de miután ez ugyis hiábavaló, tovább kell menni és olyan helyen kopogtatni, ahol az illetékes fórum meghallja. (Ugy van! a szélsőbalon.) Miért küzd az ellenzék? Nem azért, mint a katonai javaslatok levételeiért. Minnek erőszakolják azokat a javaslatokat, miért pocsékolják az időt, mikor anyi fontos elütézní valónk van. Amde ha akarják, csak tesék, erőszakoskodjanak tovább, a nemzet velünk van, mert látja azt, hogy az országtól mindig csak követelnek, jogosan, jogtalanul vesznek el tőle, de adni nem adnak soha semmit neki. (Elénk helyeslés a szélsőbalon.) A függetlenségi pártot hiába vádolják, mert az, hogy az exlex-be jutottunk, csakis a többség műve. Az ellenzék nem az indemnitást obstruálja. Tessék megigérni, hogy az indemnitás alatt nem a katonai javaslatokat veszik elő, hanem azokat a nagy fontosságú, égető kérdéseket tárgyalják, a párt azonnal megadja az indemnitást. Senki sem fogja elhinni a többségnek azt az állítást, mintha a kisebbség a parlamentarizmus, az alkotmány ellen torne, mert éppen ellenkezőleg a kisebbség az, mely ezt fenntartani akarja s azért küzd. (Ugy van! a szélsőbalon.) Atment

egyedül, támasz nélkül az élet kegyetlen viharában? Nem . . . nem! Neki nem szabad meghalnia.

Egy napon azonban megtörtött az ő vas akaratereje is.

Dideregve, lázas, üveges tekintettel támolygott haza egy délelőtti. Négy héttel ezelőtti történt. Azóta tudja, hogy vége mindennek.

A beteg fájdalmas nyögéssel tért magához álmódosásaiból. Közben kint egészen este lett.

— Édes, mondd, jobban érzed magadat? — szölt az asszony szerető gondoskodással.

A beteg megpróbált mosolyogni, aztán újra lezárta szemeit.

Beszéljen neki a halálról? Nem. Arról nem akar beszélni. Hiszen még maga sem meri végiggondolni azt a gondolatot! Nem akar a halálról gondolkozni, hiszen még él, még megszoríthatja a kezét, de mi lesz vele, ha mégis bekövetkezik a vég, az elkerülhetetlen bizonyosság? Az asszony még fiatal és szép; egy más férfi fog közeledni feléje . . . A beteg összeszorította fogait és megpróbálta elverni magától ezeket a kínos gondolatokat. És mégis . . . Ha hű maradna hozzá? . . . Nem lenne-e az egész élete egy egész hosszú nyomorgás? És hát szabad-e ezt neki követelni tőle? . . .

Kétségbeesve gyötörte agyát, módot keresett rá, hogy felesége boldogságát biztosítsa. Eskesse meg, hogy újra férjhez fog menni?

De biztosítéka lenne-e ez az eskü a boldogságnak? Nem! Ezt az esküt nem követelheti, hátha a boldogtalanságba kényszeríti vele az asszonyt.

A beteg nyitott szemekkel fektűt. Az ablakon sötéten ásitott be az éjszaka és tompán szűrődött be a szobába az utca zaja, amely a haldokló fájo idegeit még jobban megkínzta.

Azokra az emberekre gondolt ott lelt, akik erőttől duzzadva járnak élvezeteik után, vagy sietnek otthonukba, hogy lepihenjenek s holnap újult erővel lássanak kenyerük után.

Az ő számára nincs több holnap. Az ő számára már csak a sir van hátra.

Egyszerre hirtelen a villamos csengő berregése verte föl a csendet. Valaki jött.

Az asszony kiment az előszobába, ahonnan valami ismerős hang hallatszott be. Az asszony barátjánője érkezett meg. Az, akit kitiltottak. A szükség feloldotta a tilalmat s a barátjánő eljött vigasztalást hozni. Hallotta, amint az előszobában üdvözölték egymást s a barátjánő kérdezősködött a beteg hogyléte felől . . .

A beteg kinosan összerándult. Egy rettenetes gondolat villant keresztül az agyán. Egy rettenetes, képtelen gondolat! De nem tudott többé szabadulni tőle. Es mennél tovább forgatta elméjében, annál jobban megbarátkozott vele. Megtalálta a módot . . .

Epekedve várta, míg a látogató eltávozik. A barátjánő nem is maradt sokáig. Búcsuzott és eltávozott.

A beteg ezt a pillanatot várta. A szive úgy dobogott, hogy majd megszakadt; a homlokát belepte a hideg veríték, a torka összeszorult, de emberfeletti erővel küzdött a gyöngeség ellen.

Az asszony ott ült a karosszékben, azt hitte, hogy a beteg nyugodtan alszik.

— Irma! — kiáltott egyszerre csaknem durva hangon. Az asszony felriadt, ilyen nyersen még soha sem hallotta beszélni.

— Gyujts lámpát! Beszélni akarok veled. Az asszony lámpát gyujtott s aztán szorongó kebellet ült vissza az á y mellé.

A haldokló ifjani érezte erejét.

— Irma! — szölt rekedten, alig érthetőleg — én meg fogok halni . . . Tudom bizonyosan! Nem akarlak téged addig itt hagyni, amíg valamit meg nem gyóntam neked . . . Kell! . . . Irma . . . én . . . én megcsaltalak . . . Te azt hitted, szeretlek . . . Nem igaz . . . Hazugság volt . . . Azt a másikat . . . Aki elment . . . Téged soha! . . .

Nehezen, küzködve suttogetta el a szavakat s aztán lehnyta a szemét.

A szegény asszony félőrtül sikoltással borult az ágyra és gyötörödvé vonaglott a halott felett, akinek az az egy nagy hazugság méretetlen nyugodalmat varázsolt viaszszárga, elkinzott arcára.

ez már a köztudatba, hiába akarnák kiölni, nem sikerülne az. (Helyeslés a szélsőbalon.) Őt hónapja tart e helyzet. Mikor híre járt, hogy körünkbe jön a király, mindenki azt hitte, hogy ez alkalom arra lesz felhasználva, hogy a király az ő szavával szánja a helyzetet. Es mi történt? Lent a völgyben fényes tűzijáték, fent a várban nagy dárídó, bál, mulatozás, de az ország érdekében semmi, semmi. Kérdi, mondja meg ugyan valaki, mire való volt az udvari bál? Nem volt se farsang, se öröm ünnep?

Polonyi Géza: Hogy megsérthessék a Ház elnökét.

Barabás Béla: Ugy tudja, hogy akkor, midőn beteg van a háznál, nem illik, nem szokás mulatni. Beteg ez az ország nagyon és mégis odafent dárídót csapnak, az illetékesek elhittetik a koronával: boidog ez az ország, van ennek mindene. Es elmegy az udvar ezzel a tudattal. Jön a trónörökös. Miért? Hogy informáltassa magát az ország sorja felől? Nem! Hogy részt vegyen a tűzijátékon, az udvari bálon, kiténtessen egy-két kiváltságot megszólításával, aztán — itthagott minket, mint Szent Pál az oláhokat. Ezeket értük el azzal, hogy közibünk jött a korona, közibünk az udvar, a politikai helyzet nem szánálódott, de nem is változott egy makulányit sem.

Biharmegye felirata.

Nézzük most, hogy állunk azzal a kérdéssel, melyet mostanában odaát minduntalan hangoztattak: a közvélemény ébredésével. Csodálatos dolog az. Mikor a vármegyék feliratokat intéztek az önálló magyar hadseregért és a katonai javaslatok ellen, mikor országsszerte népgyűléseket tartottak, mikor megindult a magyar nép és küldöttségileg járult a parlament elé, — az nem a közvélemény ébredése volt. Most azonban, midőn a megyeházák széktermeiben gyártják a megrendelt bizalmat, akkor rámondják: ime a közvélemény ébredése. Nos hát legyen nyugodt róla a kormány, hogy az ország és a nemzet megtudja ítélni kellő értékében mindkettőt. Biharvármegyében gróf Tisza István kijelentette a megyegyűlésen, hogy a katonai javaslatok megszavazásától el nem tekinthetnek, arra szükség van.

Ugron Gábor: Ajánlkozás fölfelé.

Barabás Béla: Es daczára annak, hogy Bihar megyében keresztülvitték a bizalom megrendelést, mily simán hangzik az.

Vérsi József: Kik vitték?

Kubik Béla: A jegyzők, szolgabírák, akiknek kötelességük.

Barabás Béla: Felolvassa Bihar megyének feliratát a törvényen kívüli állapot ellen. Nem talál abban senki vádat az ellenzék ellen, hanem kéri bizalommal a mai helyzet szanalását. Olyan e felirat, hogy ezt ő maga is aláírja.

A kormány e bizalmi rendeletekkel tévedésbe akarja hozni a koronát. (Ugy van! a szélsőbalon. A miniszterelnök mindig fennen hangoztatja, miket teremtett ő a közigazgatásban. Elismeri sok új alkotását, de hát ez csak kötelessége volt. Azt is hangoztatja, hogy az ő kormányása oly tiszta, mint eddig egy sem. Hiszen akkor ez azt mutatja, hogy az eddigi kormányok törvénytelenül kormányoztak. Ez egyenes vád a multra. (Ugy van! a szélsőbalon.) Az ellenzék mostani harcza nem egyéb, mint 35 éves mult keserőségeinek kitörése, midőn annyi éven át keserűen kellett tapasztalni, hogy e kormányzás mellett mindig a nemzet, akarat, nemzeti aspirációk huzzák a rövidet. (Elénk helyeslés a szélsőbalon.) Mikor a kormányelnök elfoglalta helyét, hármas jelszót állított fel: jog, törvény és igazság. Mi lett belőlünk. A törvény már kimult, hiszen törvényen kívüli állapotban vagyunk, a jogot meg akként magyarázzák, hogy átvizik a többségre, mondva: a többség joga, a többség akarata. Ez utóbbi kérdéssel hosszasan akar foglalkozni, ezért előbb öt perc szünetet kér. Zajos éljenezés a balon és szélsőbalon.)

Elnök: Az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet.

Szünet után

Barabás Béla folytatja beszédét.

Uj államtitkár.

A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közli keresztényszigeti **Toepke** Alfréd pénzügyminiszteri államtitkárnak állandó nyugalomba helyezésére vonatkozó legfelsőbb rendeletet és nevezetnek egyuttal az O. M. B. alkormányzójává történt kinevezetésére vonatkozó királyi kéziratot. Valamint közli dr. **Popovits** Sándor miniszteri tanácsosnak pénzügyminiszteri másodállamtitkárrá kinevezését is.

Tiltakozó népgyűlés Belényesen.

Belényes, ez a tulnyomólag román lakta község impozáns módon adott kifejezést tiltakozásának a katonai javaslatok ellen.

Vasárnap délután tartotta meg a választó polgárság a népgyűlést, melyen az országos függetlenségi pártból **Kossuth** Ferencz pártelnök, **Bartha** Ferencz a kerület képviselője, továbbá **Nessi** Pál, **Luby** Géza, **Malatinszky** György, **Balogh** Mihály és **Bernáth** Lajos képviselők vettek részt. Nagyváradról is sokan voltak jelen a népgyűlésen.

A polgárság rendkívüli lelkesedéssel fogadta a vendégeket, különösen a **Kossuth** név birt nagy varázsszal a románok közt is.

A vasutnál **Illés** Albert főbíró üdvözölte az érkezőket, mire **Kossuth** rövid, lelkes beszéddel válaszolt. Majd megindult a lovas bandériumtól övezett menet a fellobogózt városba.

A gyűlés délután két órakor volt a város közepén, az Erzsébet-téren. Több ezer ember jelenlétében **Sipos** Imre pártelnök nyitotta meg a népgyűlést s felhívta **Bartha** Ferenczet, a kerület képviselőjét beszámolójának megtartására.

Bartha hosszabb beszédben tárta fel választóinak a helyzetet. Kimerítően beszélt a gazdasági pangásról, az indokolatlan ujonczlétszám felemeléséről. Ismertette a párt küzdelmét és kijelenti, hogy ők a küzdelmet csak az esetben fogják beszüntetni, ha a kormány követeléseitől eláll.

Kossuth Ferencz kelt ezután szólásra, s a jelenlevők folytonos éljenezése, kedőlobogtatása közben a következő beszédet mondta el:

Tisztelt polgártársaim! Azzal a meggyőződéssel jöttünk ide, hogy testvéreink közé jövünk, ámbár a nyelvök román, tudom, hogy szívök magyar és a haza derék állampolgárai. Jól tudjuk, hogy az a párt, a melyet vezetek, a magyar állampolgárok közötti különbséget nem ismeri, legyen nyelvök avagy vallásuk bármilyen. Jól tudják önök, hogy midőn 1848-ban meghaldogult édes atyám jogokat adott a népnek és eltörölte a robotot, ezen jogokban az összes magyar honpolgárokat részesítette kivétel nélkül. Es ámbár az újabb időben ellenségeink a román és magyar testvériséget rágalmakkal megbolygatni akarják, ez reménylen, — számítok román testvéreim józan gondolkodására — sikerülni nem fog. Kétségtelenül **sajnálom, hogy nem az anyanyelvükön beszélhetek Önökhöz,** de tudják a körülményeket, én 44 évig számkivetésben éltem és így nem sajátíthattam el a Magyarországon divó nyelveket.

A pártom az Önök érdekét épp úgy szem előtt tartja, mint a tiszta magyar ajku kerület érdekét. Tartsanak ki hiven a függetlenségi eszmék és derék képviselőjük **Bartha** Ferencz t. barátom mellett, a ki megtisztelő bizalmukra föltétlenül érdemes.

Ezután **Nessi** Pál képviselő beszélt az általános politikai helyzetről és az obstrukcióról. Utána dr. **Stokker** József a magyar és román testvériségről szólott. Végül **Halász** Imre tanító felolvasta az országgyűléshez nagy küldöttség útján benyújtandó határozati javaslat szövegét, melyben a kerület tiltakozik a katonai javaslatok ellen, kéri a két éves szolgálati időt létszám emelés nélkül, a magyar ezredek szolgálati nyelve magyar legyen, s hogy ezek Magyarországon helyeztessenek el s a magyar zászlót és a magyar jelvényeket használják. Az egyes beszédek a román ajku néppel tolmacsok közölték.

Gyűlés után **Nessi** Pál, **Luby** Géza és

Malatinszky György képviselők a délutáni vónattal elutaztak. Az ott maradtak pedig a Biharfüredi vendéglőbe társasbédre gyülekeztek d. u. fél 4 órakor. Az első pohárköszöntőt **Merényi** János adótiszt mondotta a függetlenségi pártra és annak kiváló elnökére **Kossuth** Ferenczre. **Kossuth** Ferencz nyomban válaszolt reá. Beszédében fejtegeti hazánk állapotait. Összehasonlítja Magyarországot Monacoval. Ime, ez a kis állam eldicsekedhetik, hogy van nemzeti hdserege, a hadseregében anyanyelve a vezényleti nyelv és saját tisztjei vannak. Nálunk minden másképen van. Az osztrák bankról megemlíti, mily zsarnoki módon szipolyozza a népet. 10—11%-ot szed váltóleszámitólásaiban. Önálló nemzeti bank létesítése kérdését veti fel. A román testvérekről megemlékezve, poharát a magyar-román testvériségre üríti. Pohárköszöntőt mondtak még gróf **Stadnicszky** lengyel főnemes, dr. **Stokker** József, dr. **Bartha** Ferencz stb.

Este műkedvelői előadás és táncmulatság zárta be a belényesiek nagy napját.

A tanítók ovációja Sipos Orbánnak.

A biharmegyei és nagyváradai tanítókör kettős alkalomból ünnepelte vasárnap, május 24-én **Sipos** Orbán kir. tanácsost, a vármegye népszerű tanfelügyelőjét. A kiváló férfiú névnapját vették alkalmul, hogy kifejezzék szeretetüket, ragaszkodásukat s egyben ünnepejék, mint a magyarság lánglelkű harcosát, akinek éppen most jelent meg egy hazafias érzésből fakadt becses munkája a vármegye népesedési viszonyairól.

Az ünneplés központja a tanítókör diszkygyűlése volt, amelyet éppen ez alkalomból hívtak össze. Az ünnepély délután 5 órakor kezdődött a kör helyiségében.

A diszkygyűlést **Vadady** József alelnök nyitotta meg. Az ünnepeltet **Jánosházy** János és **Stark** Gyula hívták meg a diszkygyűlésre.

Midőn **Sipos** Orbán megjelent a teremben, zajosan, lelkesen megéljenezték, majd a Hymnust énekelték el.

Utána **Vadady** József fogadta a közszereketben álló férfiut. Ex lexben él az ország — ugymond — mégis fizetik az adót, épp olyan ex-lex állapotban van, mert nincs elnöke, a mi körünk is, de azért tiszteletének és ragaszkodásának adóját lerója **Sipos** Orbán személye iránt. Majd áttér a tanfelügyelő művének méltatására. Találó szavakkal részletezi annak becses tartalmát. Jó kívánságokkal fejezi be szavait.

Az éljenezéssel fogadott beszéd után **Sipos** Orbán válaszolt, megköszönve az ünneplést és a jó kívánságokat. Művére vonatkozólag az abban lefektetett eredményekért a dicséretet áthárítja a tanítóságra. Önök az aratók, én csak kalász-szedő vagyok — fejezi be választát.

Fáll Ilonka ült ezután a zongorához és nagy tetszés mellett játszott el egy magyar egyveleget.

Majd **Szöke** Berta tartott egy igen talpraesett beszédet és megkoszoruzta **Sipos** Orbán művét, amit ő szép szavakban köszönt meg.

Gábel Jakab is a műről tartott egy szabad előadást, azután **Rafael** Irma, a zeneiskola talentumos kis zongoristája játszott a tőle megzokott ügyességgel. Még egy szám következett: **Mazalik** József, a zeneiskola kitűnő tanára és ennek igen talentumos Nándor fia, egy zongora-cello duettet játszottak, sűrű tapsot aratva.

Vadady István nagyhatású szavalata után újra **Sipos** Orbán emelkedett szólásra és szinte

Fellitzsch Arthur, Tutsek Sándor és Boross György bizottsági tagok hatásos beszédei után egyhangyul lelkesedéssel elfogadták. Fél 10 órakor a vármegye nagy dísztermében matiné volt. Délben a Mátyás szobor előtt folyt le az ünnep egyik igen hatásos része. A Szózat előnéklése után Kun Béla, a kolozsvári Rákóczy-bizottság elnöke megnyitó beszédet mondott, majd Hock János orsz. képviselő mondotta el óriási hatás mellett gyönyörű ünnepi beszédét. Délután 4 órakor az egyetem aulájában az egyetemi polgárság díszközgyűlést tartott, amelyen Benke Antal, az egyetemi kör elnöke, előterjesztette határozati javaslatát, amely szerint Rákóczy dicsőséges emléke jegyzőkönyvben megörökíttessék és az erről kiállítandó okmány az egyetem levéltárában helyeztessék el; továbbá intéztessek felirat az országgyűléshez Rákóczy hamvainak a nemzet költségén való hazaszállítása iránt. Az ünnepet a Rákóczy-est fejezte be a színházban, amelyet zsunfolásig megtöltött a közönség. A színház zenekar által előadott *Kurucznyitány* után (Káldy Gyula zeneműve) *Kuruczokkép* következett, amely két részből állott. Rákosi Viktor Hájnal a laxenburgi uton címmel a kuruczvilágból elbeszélést olvasott fel, amelyet zajosan megtapsoltak.

* **Nagy idők tanuja.** *Schleinig* István, kapalyi volt nyugalmazott tanító és 48/49-iki honvédhadnagy, május hó 21-én 76 éves korában Almosdon 5 napi szenvedés után elhunyt. A boldogult ifjú korában résztvett a 48/49-iki szabadságharcban s Perczel tábornok táborában több ütközetben harcolt Magyarország függetlenségeért. Halálát özvegye és fiai: Lajos, morágyi községi jegyző, Gábor, álmosdi orgonista tanító és veje: Kiss Pál János, biharmegyei kir. tanfelügyelőségi tollnok gyászolják. Nyugodjék békében!

* **Uj doktorok.** *Medvigy* Gábor ügyvédjelöltet, a kir. tábla tanácselnökének képzett és tehetséges fiát a napokban avatták Kolozsvárat a jogtudományok doktorává. — Ugyancsak a napokban avatták az államtudományok doktorává *Halász* Lajost, a Nagyvárad Friss Ujság felelős szerkesztőjét.

* **Műkedvelői előadás.** Zsibón. A »Zsibói műkedvelői társulat« a r. kath. egyház orszonájára 1903. évi június hó 7-én a »Wesselényi-szálloda« összes termeiben színelőadás-sal egybekötött *zártkörű táncvigalmat* rendez. Színrekerült Szigligeti »Zsigány«-a.

* **Egy fiatal asszony halála.** Várad Aladár zenetanárt, a Szigligeti-Színház volt karmesterét, mint részvétellel értesülünk, súlyos csapás érte. Ifjú neje született *Serfőzy* Ida vasárnap délután elhunyt. A derék fiatal asszony korábban a szintársulat tagja volt; majdnem egy évvel ezelőtt súlyos betegség támadta meg s az orvosi tudomány s szerető férjének és a családtagoknak gondos ápolása sem bírta megmenteni az életnek. Temetése ma, kedden délelőtt 11 órakor megy végbe. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Várad Aladár György úgy a maga, mint kis Laczika fia, valamint sógora Serfőzy György; sógoróné: Halasiné Serfőzy Etel, Némethné Serfőzy Mariska és a többi nagyszámú rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti felejtethetlen hű nevének, az önfeláldozó anyának, a drága jó testvérnek *Várad Aladár György* né, szül. Serfőzy Idának folyó évi május hó 24-én, d. u. 4 órakor, élete 29-ik évében, hosszú kínos szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hűl telemei folyó hó 26-án, d. e. 11 órakor fognak az ág. evang. egyház szertartásai szerint Szilágyi Dezső-utca 9. sz. gyászházából az olasz-i sírkertben örök nyugalomra tétetni. Nagyvárad, 1903. május 25. Aladás és béke lengjen drága porai felett!

* **Ismét egy új szálloda.** A saínház környéke gyorsan kiépül. Szilágyi Dezső-utcán most emelnek egy díszes palotát s tegnap egy másik régi épület helyére tervezett nagyszabású épületre kért engedélyt ifj. *Guttman* József fiatal építész. A Szalárdi-utca sarkán, az Emke kávéházzal szemben levő Knapp-féle házat megvette ifj. *Guttman* József s nagyszabású szállodát, vendéglőt és kávéházat épít, amelyre megkérte az építési engedélyt. A két emeletes palota földszintjén egyik oldalon 350 négyszögméter területű étterem, a másik oldalon pedig ugyanilyen nagy kávéház lesz, míg a főbejáratnál szemben, a budapesti Pannónia mintájára télikertet, a pinczében sörházat rendeznek be.

* **Halálozás.** Résztvétel vettük a következő gyászjelentést:

Fekete Ferencz legmélyebb fájdalommal tudatja felejtethetlen szeretett nevének, *Fekete* Ferencz né, szül. Mayer Francziskának f. évi május hó 24-én, este fél 8 órakor, életének 79-ik, boldog házasságának 43-ik évében, hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 26-án, d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Bémer-tér 4. sz. saját házában beszenteltetni és a várad-olaszi-i közsírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise-áldozat pedig folyó hó 27-én, szerdán d. e. 10 órakor fog a premontrei-rend templomában az egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt jó barátai és ismerősei tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1903. május 25. Aladás és béke lengjen drága porai felett.

* **Zendülés az adószedés miatt.** Veszedelemes zendülés tört ki szombaton reggel Szerdahely dunántúli községben, ahol a lakosság megostromolta a község házát adószedés miatt. A község előjárósága ugyanis a községi adót és megyei póadóknak ez év első negyedére esedékes részét végrehajtás utján akarta beszédni, mert a lakosság még az ex-lex állapot előtt sem iparkodott az esedékes negyedévi adót befizetni, a törvényekivüli állapot óta pedig hallani sem akar adófizetésről. Minthogy pedig az előjáróság pénztára annyira kimerült, hogy a legszükségesebb községi kiadásokat sem tudták fedezni, a községi adókat végrehajtás utján akarták beszédni. Megkezdtek a végrehajtást, de alig jutottak el egy pár házhoz, a lakosság fellázadt és botokkal felfegyverkezve vonult a község házához, ahol a további végrehajtások felfüggesztését és a már foganatosított végrehajtásokról felvett jegyzőkönyvek megsemmisítését követelték. A községi jegyző iparkodott megmagyarázni a népnek, hogy a községi adót nem az országgyűlés, hanem a képviselőtestület szavazza meg s annak a beszéde jogos. A nép nem tárgított s agyonveréssel fenyegette a község házán szorult előjáróságot. Harsányi Ferenc községi bíró, hogy némi időt nyerjen, a végrehajtásokat beszüntette s ezalatt értesítették a csendőrséget, amely éppen akkor érkezett meg, amikor a tömeg már erőszakkal akart behatolni a hivatalos helyiségbe, hogy a végrehajtási iratokat megsemmisítse. A csendőrök tapintatos fellépésére a tömeg nagy nehezen szétoszlott ugyan, de a veszedelem elkerülése végett az adóbehajtást be kellett szüntetni, amiről az előjáróság jelentést tett a szolgabírósnak.

* **Ma érkezik meg Henry czirkusza.** A Baranum-látványosság óta nem látott a közönség olyan nagyszabású művészi vállalatot mint a Henry czirkusza, mely ma érkezett meg s amerikai rendszerű colossális körönd sátrát hihetetlen gyorsasággal állítja össze, mely impozáns felszerelésével mindenkit csodálattal tölt el. Az óriási sátorban a legkényelmesebb helyeken bámulhatja a közönség már

a mai estén megkezdendő előadást, mely a maga nemében páratlan. Az érdeklődés nemcsak helyből, hanem a vidékről is oly nagy, hogy a jegyek váltásáról tanácsos lesz még a délelőtti órákon gondoskodni, amennyiben az első előadás szenzációs műsora a legszebb meglepetésekkel nyönyörködési a közönséget. 301.

* **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cslekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a *Nagyvárad Műszaki Villamos Vállalat* (Kert-utca 81. szám, Auer üzlet) költségvetést kér, mely a *legalaposabban és teljesen díjmentesen* állítatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

* Tisztelettel hívjuk fel az olvasó közönség szíves figyelmét *Mezey Dezső* mulakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

IRODALOM.

A *Magyar Sion* című egyházi irodalmi havi folyóiratnak (szerkesztik: *Kereszty* Viktor dr. és *Prohászka* Otokár dr. theol. tanárok) most jelent meg az ötödik füzet, melyben *Pethő* dr. (Prohászka) befejezi az *Egyház és modern világ* című érdekes szép cikket, *Résbányay* folytatja az *egyházi szónoklat történetéről* irt alapos tanulmányát, *Szilvek* Lajos dr. pedig a *kivándorlásról* irt nagyszabású értekezését. Irodalom és Vegyesek rovata zárja be a füzetet. Az érdekes veterán folyóirat előfizetési ára évenként 6 frt, megrendelhető Esztergomban.

SZÍNHÁZ.

Az utolsó este.

A válságos, csendes, de csattanós végű szezon utolsó estéjén legördült a függöny s ma már csendes, nagy sötétség ül az aranyos fehér falak között, ahol vasárnap este a búcsuzó Bob urfi körül tombolt, ujjongott a pártokra szakadt, vetélkedő közönség.

Szokatlanul lármás, virágos, illatos ünnepi este volt a vasárnap este, amelyet keveset látott még a Szigligeti-színház.

Természetesen a búcsuzkodás fokozta annyira a Boblázat, hogy egész este hullongott a virágos. Páholytól karzatig az utolsó zugban is izzadtan szorongott a vetélkedő közönség éltetve a két divát: *Hallert* és *Parlagit*.

Sok komoly és csipős szó fér ugyan a lármás s bizony-bizony az izlés határain túl csapkodó tüntetéshez, de ne vegyük rossz néven ezt a búcsuestét, a mikor maga a búcsuzkodás szokatlanul izgatta a kedélyeket.

Nem tekintve a karzat és a diákság tombolását, ritka szép ováció vette körül *Haller* Irmát. Szinpadra lépékor egy óriás 3 méter átmérőjű babér koszoru 5-6 virágcsokor és álvány, perczeig tartó virágos fogadta. A kis diva könnyezve énekelte belépőjének búcsuzó strófáját. Megújult ez a virágos, valahányszor belépett Bob urfi s ki ne feledjük azt a virággal befont kocsit, amelynek színes villam lámpái fokozták a virágok színompáját.

Elhalmozták *Parlagi* Kornéliát is tisztelői virágokkal s a virágok közül egy szép ezüst koszoru vált ki.

Talán mondanunk sem kell, hogy a szereplőket is elkapta a lelkesedés s olyan kedvvel játszottak, mint talán még egyszer sem. Bob urfi mellett kivált *Szathmáry* és *Bércsi* voltak pompás eleven kedvükben; különben a *Bércsi* kedvét az a szép ajándék is fokozhatta,

amit a belépések kapott. Viszonzásul új kuplékat hozott.

Ennyiben számoltunk be a színházban történekről, de Bob urfi ünneplése itt még nem fejeződött be, mert az ifjuság lámpionokkal várta *Haller* Irmát s úgy kísérte lakására, a hol a kis diva könnyezve búcsuzott ünneplőtől, szétszórva köztük virágait.

Nagy ovációval kísérték haza *Parlagi Kornéliát* is, végig énekelve a gárda indulóját.

Hétfőn délelőtt aztán csakugyan Istenhozadót mondtak mindannyian, — a viszontlátásig. — os.

MULATSAG.

A vas- és fémmunkások majálisa.

A Magyarországi vas- és fémmunkások nagyváradai csoportja saját pénzűre javára 1903. évi május hó 31-én pünkösd első napján d. u. 3 órakor a Rhédey-kerti Sport-tér összes helyiségeiben Nagy Pünkösd Majális rendez. Belépődíj: Személy-jegy 1 kor. Családijegy 2 kor. 40 fill.

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

Tüzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 264

— Igen. O Sbarasba ment, ahonnan te valóságos csodák útján jutottál ide. Szeretnék valamit mondani, de a prépost ur megtiltotta, hogy szóljak. Wolodyjovskij és Sagloba szerencsésen megérkeztek Jampolból.

— Hát ott voltak? Miért mentek oda? Oh, ne szólj, tudom már, miért! Heienát keresték! Persze, hiába!

— Dehogyan is... azaz hogy... a prépost ur megtiltotta... A nagy öröm megérthető.

— Meghaborodtál? Mit beszélsz?

— Az igazat... megtaláltuk a hercegnőt! Most Vitovskij hercegnőnél hagytuk!

Skrzetuski felordított, levegő után kapkodott, azután visszahanyatlott a párnáira, életelenül. Rzendzian is ordítani kezdett, mert azt hitte, hogy a jó hírrel megölte a gazdáját, aki végre is megcsillapodott. Akkor azután elbeszélte neki a legény apróra a csodálatos megmenekülését, elmondta, hogy holnap már meg is érkezhettek. Skrzetuski ujjongott örömeiben és imádságot mormolt hálaadón. Majd a ruháért kiáltott és apródja minden ellenkezése daczára is fölnyergeltette a lovát. Közben végighallgatta a Rzendzian bőbeszédű fecsegését.

— Nem vagy többé a szolgám, hanem a barátom leszel! Most rajta, indulunk!

Lódobozás hallatszott, a prépost jött, kíséretében Wolodyjovskij, Sagloba, Kusel, csupa régi jó ismerős. Hírül hozták, hogy megkötötték a békét, s hogy a tatárok elvonultak Sbaras alól. A régi barátságot felújították, összeültek, paroláztak. Sagloba akarta megmondani Skrzetuskinak a jó hírt, de a lovag elébevágtott.

— Mindent tudok már! Induljunk Helena elé! Ne vesztegessük az időt! Lóra!

Skrzetuski szinte rohant az ajtó felé, vigan pattant lóra, meggyógyult néhány perc alatt. Talán tíz kilométerre lovagolhattak, amikor hosszu kocsisor bukkant föl előttük. Néhány dragonyos előrevágtatott, s hírül hozta, hogy a szandowisi kapitány felesége közeledik. Skrzetuski szinte az eszméletét veszítette. Leszédült a lováról, támolygott és érthetetlen szót mormogott. A halántékáról ömlött a veríték, reszketett az egész teste. Wolodyjovskij melléje sietett és támoogatta. Akkor aztán mindannyian levették fővegőket és fődellen fejjel állottak sorfalat az ut mentén az érkező kocsi előtt. A kísértő

hölgyek kíváncsian nézték a különös csapatot. Végre feltűnt az urasági hintó. Az ablakán egy éltebb hölgy tekintett ki, s mellette látható lón a Kurcevic Helena mosolygó, úde arca.

— Angyalom! — kiáltott Sagloba és odarohant a kocsihoz. — Itt van Skrzetuski!

A kocsisor megállt. Skrzetuskit odavezették Helena elé. Odáig csak eltámolygott a lovag, de előtte már térdre rogyott. Helena támoogatta őt, ölelve csókolva, becézve. Sagloba közben megmagyarázta a kapitány feleségének a dolgot.

Mindannyian lelkesen kiáltozták: éljen az ifjú pár! sokáig éljen! Persze Sagloba ujjongott és kiáltozott a lehangosabban: föl Tarnopolba! lakodalomra! Tyuhaj! vége a bánatnak, bajnak! Es Csieicistoski, a prépost, égnek emelte a szemét és így szólt... ime, akik könnyeket vetettek, örömet aratnak!

Skrzetuski arája mellé ült a hintóba, a kocsi két oldalán Sagloba és Wolodyjovskij lovagolt. Szomorú volt az arcuk: a Longinus gyászos végéről beszéltek barátjuknak. A derék óriást egy ostoba golyó ölte meg. Megkötözték jó pajtasukat, igaz szeretettel emlékezve meg róla. Sagloba aztán azt is elmondotta, hogy a békekötést elkeseredett, de eldöntetlen harcok előzték meg, s hogy Chmielnickij most már kötés szerint is a Saporogia hetmanja marad. Soká ugyan nem lesz nyugta, monddta, de ha háboruba kezd, akkor Jeremiást küldjük ellene, s akkor örökre végzünk vele. Jeremiás mindenkit legyőz! Lám, Bohunt is elfogta!

Skrzetuski és Helena egyszerre kiáltott:

— Elfogta?

— El ám! A békekötés után kivonultunk Sbarasból. A herceg személyesen vezette a sereg fődözetét, hogy a tatár-barmok rajtunk ne üssenek. Egy este lovasok támoadtak meg őket. Bohunt volt a vezérük! De ugyancsak pórul jártak! Lekaszaboltuk őket, Bohunt foglyul ejtettük. A herceg már föl akarta akasztatni a zsványt, de aztán jobbnak látta, ha a te kezre adja. Most Tarnopolban várja a sorsát. Rabszolgát csinálj belőle, azt mondom.

De Skrzetuski ellenkezett:

— Vitéz katona volt, nem szabad úgy megbecstelenítenem. Szabadon bocsátom.

Mindannyian álmélkodva néztek reá és dicsérték a jó szívét. Grabovban találkoztak a sandomiri kapitánnyal, aki lelkesülten üdvözölte Skrzetuskit. Mielőtt elváltak volna s ment volna kiki a maga útjára, a katonák ujjongva éljenztek a derék vitézt, akinek megróbáltatásai most már véget értek. Ejszaka idején váltak el. A kapitány Toporov felé ment, Skrzetuski barátjaival Tarnopolba.

Világos volt az éjszaka, millió csillag ragyogott az égen. Ezüstös fényvel sugározott a hold, a dragonyosok édes szerelmi nótákat daloltak. Es Skrzetuskinak az járt az eszébe, hogy ilyen volt az éjszaka akkor is, mikor Roslogi előtt összetalálkozott Helenával, akit ime most, minden veszedelmek elmúltával, mint megmentett, boldog aráját szorit a kebelére.

(Vége.)

NYILTÉR.

Olcsó ezüst-bevásárlás!!

A m. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett
13. próbás **ezüst evőkészletek 5¹/₂**
gyertyatartók és girandolok 6¹/₂
krajczár grammja

DEUTSCH SIMON
ékszerésznél
Nagyvárad, Bémer-tér.

TAVIRATOR.

A püspökök esküje.

Budapest, máj. 25. (Saj. tud. táv.) *Szemrecsányi* Pál nagyváradai r. k. püspök 27-én, szerdán teszi le esküjét Bécsben a király kezébe. Ugyanez alkalommal teszik hűségi esküjüket *Radu* Demeter nagyváradai gör. k. püspök és *Hosszu* Vazul püspök. A kormány részéről ez ünnepélyes eskütételnél *Wlassics* Gyula kultuszminiszter lesz jelen, a ki 26-án utazik Bécsbe.

Szél a helyzetről.

Budapest, máj. 25. (Saját tud. táv.) A Lloyd klubban ma a szabadelvű párt *Podmaniczky* Frigyes báró elnöklésével zártkörű gyűlést tartott. Elsőnek *Andrássy* Gyula gr. referált a quota-bizottság működéséről, majd pedig *Szél* Kálmán nyilatkozott a helyzetre vonatkozólag, megköszönte a párt csüggedetlen támogatását, s aztán kifejtette, hogy a helyzet mitsem változott s egyedüli kivezető ut a kitartás eddigi politikájok mellett. A párt nagy lelkesedéssel tudomásul vette a miniszterelnök nyilatkozatát.

A képviselőházból.

Budapest, május 25. (Saj. tud. táv.) Szünet után folytatta *Barabás* Béla nagy hatást keltő beszédét. Kiemeli, hogy az ellenzék a legmesszebb menő harczra van elkészülve és csalódik a kormány, ha abban reménykedik, hogy rövid idő alatt kifárasztják az ellenzékét. A jogos nemzeti követelések nem tűnnek megalkuvást és az ellenzék harczolni fog a végletekig. A nemzetiségekkel való ijesztgetés nem érv az obstrukció ellen, mert az alaptalan feltevés, hogy az ellenzék példájára alkalomadtán a nemzetiségek is megakaszthatják a parlament működését. Megkapóan szép képpel fejezte be *Barabás* beszédét, figyelmeztetve *Szél* Kálmánt *Vörösmarthy* szellemére, a kinek hazafiságához ő, a szellemi örököse iparkodjék méltó maradni.

Tüntetések a horvát bán ellen.

Bécs, május 25. (Saj. tud. távir) *Khuen-Héderváry* horvát bán ma a királynál volt kihallgatáson. A bán kocsiját a Baumgassen 500 délszláv egyetemi hallgató vette körül s abczugolva kísérte a bánt. A rendőrség a Ringgassera szoritotta a tüntetőket, a honnan csendben eloszlottak. A bán még az este visszautazott Budapestre.

Megszökött tiszthelyettes.

Sziszek, május 25. (Saj. tud. táv.) *Drakolics* Gábor hadapródtiszthelyettes állomáshelyéről, Sziszekről nyom nélkül eltűnt.

Hangtalan lövés.

Kassa, május 25. (Saj. tud. táv.) *Bereha* Sándor főhadnagy a kassai katonai főreáliskola tanára már régebben foglalkozott a durranás nélküli lövegek problémájával s a napokban megtartott kísérletek fényesen sikerültek, mert az új lövegek elsütése minden legkisebb durranás nélkül történt.

Az obstrukció ellen.

Budapest, május 25. (Saját tud. táv.) Csongrád-vármegye közgyűlése heves vita után elhatározta, hogy felir a képviselőházhoz az obstrukció ellen.

A Bourbon herceg Budapesten.

Budapest, május 25. (Saját tud. táv.) Bourbon Alfonzó herceg 26-án Budapestre érkezik, hogy a párbajellenes mozgalom érdekében agitáljon.

Horvát zavargások.

Spalató, máj. 25. (Saj. tud. távir.) A Victoria hajó érkezésekor a kikötőben összegyűlt horvátok zavargani kezdtek, mire a rendőrség az egész kikötőt kiürítette.

Laibach, máj. 25. (Saj. tud. távir.) A tüntetések anyira elfajultak, hogy a rendőrség többszöri beavatkozását tették szükségessé.

Nigra nagykövet távozása.

Róma, május 25. A Tribuna hivatkozással a gróf Nigra bécsi olasz nagykövet állítólag küszöbön álló lemondásáról szóló lapjelentésekre, azt mondja, hogy gróf Nigra Prinetti és Morin miniszterektől nyugdíjazását kérte, Morin miniszter sürgető kérésére azonban beleegyezett abba, hogy ez legalább néhány hónapra elhalasztassák. Nigra utódját ezideig még nem szemelték ki. (M. T. I.)

Börze a párbaj ellen.

Budapest, május 25. (Saját tud. táv.) A börze tanácsülésén elhatározták, hogy a párbaj ellen állást foglalnak s a párbajozókat kizárják a börzéről.

Párisi-madrídi automobil verseny.

Chartres, május 25. Bonneval mellett egy automobil, a melyet Porter vezetett, mikor át akart menni a vasúti vágányokon, fölborult. Az automobil tüzet fogott, a vezetője szerencsétlenségére a kocsi alá került és szénné égett. Abliss mellett egy automobil agyongázolt egy asszonyt.

Angoulene, május 25. Tourauds automobilját szerencsétlenség érte. Tourauds megsebesült, gépésze életét vesztette. Két néző megsebesült. Richard járművét Chapniers mellett szintén szerencsétlenség érte. Két gépkocsivezető súlyosan megsebesült.

Bordeaux, május 25. Angouleneből utólag még részleteket jelentenek arról a szerencsétlenségről, amely Tourauds-ot, a verseny egyik résztvevőjét érte. Angoulénetől három kilométernyire Tourauds automobilja két katonát, egy gyermeket és egy gépészt gázolt agyon. Tourauds maga súlyos sérüléseket szenvedett. Egy libournai távirat jelenti, hogy Sand, az egyik kocsi vezetője, Arveyres mellett hirtelen meghalt.

Páris, május 25. A belügyminiszter a párisi-madrídi automobilverseny folytatását francia földön betiltotta.

Páris, május 25. A »Libre Parole« szerint Marcell Renault belehalt sérüléseibe.

Bordeaux, május 25. A »Petite Gironde« című hirlap értesít arról a balesetről, mely Tead kocsiját érte Mont Guyon mentén. Tead egy automobil elé akart hajtani, miköz-

ben a jármű összeütközött. A kocsi felborult. Hir szerint Tead, ki a kocsi alá került, nem halt meg, csupán erősen megsérült. Fűtője is sérüléseket szenvedett. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.**Határidők.**

Budapest, május 25.	
Buza októberre	7.36
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Értéktőzsde

Budapest, május 25.	
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. május 25-én.	
Magyar aranyjárdék 4	121.25
Magyar koronajárdék	91.75
Magyar vasúti köl sön aranyban 4 ¹ / ₃	—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.—
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldterhermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	199.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.50
Osztrák járadék papirban	100.40
Osztrák járadék papirban	100.40
Osztrák járadék aranyban	121.25
Osztrák korona járadék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.—
Osztrák magyar bank részvény	16.25
Magyar hitelbankrészvény	728.50
Osztrák hitelintézet részvény	680.—
Párisi vista	95.22
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.06
Németbirodalmi márka	117.12
Londoni vista	239.65
20 márkás arany	23.42

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város jog- és gazdasági osztályától.

Árlejtési és árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán 1903. évi június hó 4-ik napján d. e. 10 órakor a városház termében a város új székházába szükséges és 8627 koronával előirányzott kárpítózott butorok szállítására árlejtést fogok tartani.

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-a szolgál.

A munkálatra vonatkozó árlejtési feltételek, tervek, rajzok és minták a mérnöki hivatal hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ajánlatot szóval vagy írásban zárt ajánlat utján lehet tenni s árverelői kötelesek a fent kitett bánatpénzt árverés idejéig az árverelő küldöttség elnökének kezéhez készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni, vagy zárt ajánlathoz csatolni.

Azon körülmény, hogy ajánlattevő a feltételeket, terveket, rajzokat és mintákat ismeri s elfogadja, a zárt ajánlatokban kifejezendő.

Árlejtőt s árverelőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad várost azonban csak a törvényhatósági bizottság jogerős jóváhagyása után kötelezi.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az árlejtés eredménye felett szabadon határoz, vagyis fenntartja magának a jogot arra nézve, hogy az árverés eredményét elfogadhassa, vagy megsemmisíthesse, avagy esetleg más ajánlattevővel is szerződhesse.

Nagyvárad, 1903. május hó 25-én.

Komlóssy József,

tanácsnok,
mint az árverelő küldöttség
elnöke.

Első nagyvárad gyári festékraktár!

Telefon 441.

Telefon 441.

GALLOVITS I.**NAGYVÁRAD, Nagy-Teleky-utca 532. sz.,**

saját ház.

Legolcsóbb festékáru bevásárlási forrás.

Ajánl

száraz és olajbatört festékeket,**— firnisz, butor és kocsi-lackot. —****Bronzok, szobafestő és mázoló esetek és meszelők**

nagy raktára.

372

Különösen nagy raktár szoba-padló lackokban.

A legújabb találmányu **LINOLEUM padló-fénymázt** van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmébe ajánlani, mely igen gyors száradásánál, fényességénél és tartósságánál fogva minden más padló-lackot fölülmul.

Nagyvárad város tanácsának jog- és gazdasági osztályától.

Árverési hirdetés.

A városház melletti volt püspökségi magtár udvarán levő ócska vasanyagot 1903. évi május hó 27-én, szerdán délután 3 órakor nyilvános árverésen eladom. A legtöbbet ígérő a vételárat azonnal kifizetni s a megvásárolt ócska anyagot elvitetni köteles.

Nagyvárad, 1903 évi május 20-án.

Komlóssy József,

j. és g. tanácsnok,
az árverési küldöttség
elnöke.

299

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utca elején.

Nagyvárad város tanácsának jog- és gazdasági osztályától.

Árverési hirdetmény.

A város tulajdonát képező Vártér 1—152. sz. ház lebontásából kikerülő ócska anyagok a f. hó 26-án, d. u. 4 órakor a helyszínén megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés ellenében eladatni fognak. Az ócska anyagok kikiáltási ára 400 korona, bánatpénz 40 korona.

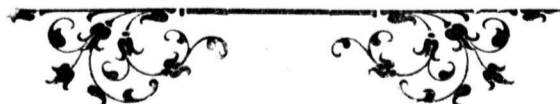
Feltételül kikötöttük, hogy a lebontásból kikerülő ócska anyagok az árverés leütésével azonnal vevő tulajdonába mennek át, ki is azokat a helyszínéről az árveréskor megállapítandó idő alatt elszállítani köteles, mivel otthagyas esetén azokért a város nemcsak felelősséget nem vállal, hanem joga leendő az eladott ócska anyagokat vevő kárára veszélyére és költségére bárhová elszállíttatni.

Nagyvárad, 1903. május hó 20-án

Komlóssy József,

tanácsnok, mint az árverelő
küldöttség elnöke.

298

Első nagyváradai zálogház.

NAGYVÁRAD, KOSSUTH-UTCZA, a „Sas szálloda“ kapujával szemben.

Pénzkölcsön 8°-ra.

Értékpapírokra és sorsjegyekre 8°-ra a legmagasabb előleget ad.

Már zálogban levő sorsjegyeket, vagy értékpapírokat kiváltunk és olcsóbb kamatra magasabb kölcsönt adunk és kívánatra napi árfolyamban azokat meg is vesszük.

Mindennemű ékszerekre, ipari és árucikkre a legkisebb összegtől a legmagasabbig legszolidabb feltételek mellett nyújt kölcsönt.

Visszafizetéseket a legkisebb részletörlesztések mellett elfogadjuk; ugyancsak vidéki megbízásokat is elfogadjuk s azokat pontosan elintézzük.

Értékpapírok, sorsjegyek és ékszerek nagy tételeinél a legmesszebb menő kedvezmény biztosított.

Mindennemű ékszerek, arany lánczok, arany órák, (különlegességek) gyűrtük s az ékszer szakba vágó mindenféle czikkek legolcsóbb bevásárlási forrása.

Diskrét kölcsön ügyletek elintézésére a kapu alatti külön bejáratnál külön terem áll rendelkezésre.

273.

Tisztelettel:

ELSŐ NAGYVÁRADAI ZÁLOGHÁZ TULAJDONOSA :

KLEIN M. és FIA,

Nagyvárad, Kossuth-utca 6. szám.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Kizárólagos kosárüzlet.

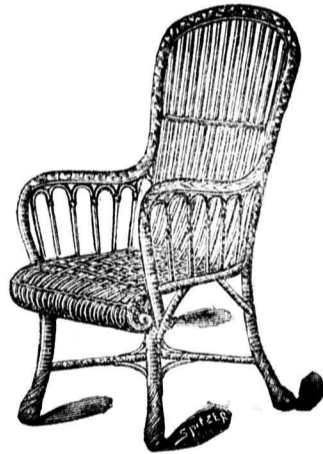
A közelgő tavaszra megérkeztek nagy mennyiségben különböző alakú kerti székek, kerti garnitúrák, utazó kosarak és mindenféle kosáraruk, melyeket eredeti gyári árakban árusítok.

Nagy választék **GYERMEKKOCSIKBAN**, különböző házi butorokban és alkalmas ajándéktárgyakban.

Olcsó, szabott árak! Kiváló tisztelettel!

OPPENHEIM F. VILMOS KOSÁRÁRU KERESKEDESE

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Barts-ház.)

Számos kitüntetés!

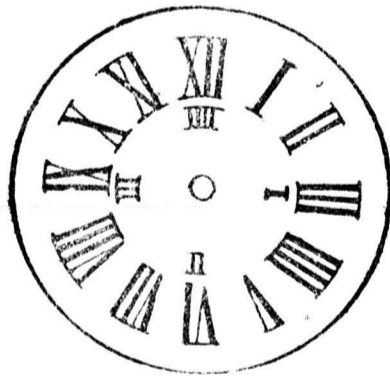
Számos kitüntetés!

DADAY JOZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utca 320. sz.

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhívni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra műhelyhelyiségemre,

hol több kiállításon kitüntetett szerkezetű **TORONYÓRAIM** vörös fémből készült főkerekekkel s a felhuzást könnyítő, a legcélszerűbb módon alkalmazható **külön mozgó orsókkal** s a súlyemelő cizkezett vassodronykötelet tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRAIMNAK jóállás-felelősség mellett felállítását is elvállalom melyek pontos járásáért szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,

műlakatos és toronyórás.

216